

**Virsraksts: 1968.gada 8.novembra Vīnes konvencijas „Par ceļu satiksmi”
piemērojamība attiecībā uz Latvijai piederīgu personu**

Tēze: Nav atzīstams, ka Latvijas Republikas nepilsonis ar deklarētu dzīvesvietu Latvijā, piedaloties ceļu satiksmē Latvijas teritorijā, piedalās starptautiskajā ceļu satiksmē. Tādējādi neuzliek Latvijai pienākumu atzīt Krievijas Federācijas izdoto vadītāja apliecību personai, kuras parastā dzīves vieta apliecības izdošanas laikā bijusi Latvijā.

Tēze: Latvijai piederīgai personai, kas vainojama tāda ceļu satiksmes noteikumu pārkāpuma izdarīšanā, par kuru paredzēta transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana (uz gadu vai ilgāk), atbilstoši nacionālajam regulējumam, jānokārto transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamie eksāmeni, tādējādi apliecinot, ka tā vairs neapdraudēs satiksmes drošību.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta
2011.gada 18.aprīļa
SPRIEDUMS
Lieta Nr. 128071308
SKA – 2/2011**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments kopsēdē šādā sastāvā:

kopsēdes priekšsēdētāja	senatore V.Krūmiņa senatore J.Briede senators A.Guļāns senatore V.Kakste senatore D.Mita senators J.Neimanis senatore I.Skultāne senatore R.Vīduša
-------------------------	---

piedaloties pie administratīvās atbildības saucamajai personai *A.Č.* un Rīgas Autotransporta prokuratūras pārstāvim virsprokuroram Indulim Bukovskim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par *A.Č.* saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītās daļas 1.punkta, sakarā ar *A.Č.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 18.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 28.augustā Valsts policijas inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu, kurā konstatēts, ka 2008.gada 19.augustā plkst.12.45 Rīgā *A.Č.* vadīja transportlīdzekli *BMW 318* pa Kurzemes prospektu no Kleistu ielas puses Dammes ielas virzienā atkārtoti gada laikā bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām, kuras nav iegūtas noteiktā kārtībā.

[2] Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2008.gada 1.septembra lēmumu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā izbeigta.

[3] Izskatot lietu sakarā ar Rīgas Autotransporta prokuratūras virsprokurora protestu, Administratīvā apgabaltiesa ar 2008.gada 18.decembra spriedumu protestu apmierināja, atcēla Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses lēmumu, atzina *A.Č.* par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, par ko paredzēta administratīvā atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītās daļas 1.punktā, sodīja *A.Č.* ar administratīvo arestu uz 5 diennaktīm un naudas sodu Ls 400. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[3.1] *A.Č.* ir Latvijas nepilsonis, viņa dzīvesvieta deklarēta Rīgā no 1989.gada 23.novembra.

2002.gada 22.augustā *A.Č.* Krievijas Federācijā izdota transportlīdzekļu vadīšanas apliecība, kura derīga līdz 2012.gadam.

Par 2005.gada 6.aprīlī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁵panta ceturtajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu *A.Č.* atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības no 2005.gada 27.maija līdz 2007.gada 26.maijam.

2008.gada 31.maijā *A.Č.* Latvijas Republikas teritorijā vadīja transportlīdzekli. Konstatējot, ka viņš ir vadījis transportlīdzekli bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām (tās noteiktā kārtībā nav iegūtas), tika sastādīts protokols par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta sestās daļas 1.punktā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

2008.gada 19.augustā *A.Č.* Latvijas Republikas teritorijā vadīja transportlīdzekli. Konstatējot, ka viņš atkārtoti gada laikā ir vadījis transportlīdzekli bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām (tās noteiktā kārtībā nav iegūtas), tika sastādīts protokols par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

[3.2] Ministru kabineta 2007.gada 6.marta noteikumu Nr.173 „Transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas, transportlīdzekļu vadīšanas tiesību iegūšanas un atjaunošanas kārtība un vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas un atjaunošanas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr.173) 40.punkts noteic, ja personai atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz gadu vai ilgāk, persona, lai atgūtu tiesības, nokārto B kategorijai atbilstošu teorētisko un vadīšanas eksāmenu vienā no Ceļu satiksmes drošības direkcijas nodaļām, kurā šo eksāmenu pieņem.

No minētās tiesību normas izriet, ja personai uz diviem gadiem no 2005.gada 27.maija līdz 2007.gada 26.maijam atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, kā tas ir konkrētajā gadījumā, viņai, lai atgūtu tiesības, jānokārto B kategorijai atbilstošs teorētiskais un vadīšanas eksāmens. Tātad no transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizlieguma izbeigšanās brīža (laika, kurā vadītāja tiesības bija atņemtas) līdz minēto prasību izpildīšanai personai nav noteiktā kārtībā iegūtu transportlīdzekļu vadīšanas tiesību, nevis ir spēkā transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums.

[3.3] *A.Č.* savu vainu pārkāpuma izdarīšanā neatzīst, norādot, ka nav Latvijas Republikas pilsonis un ka viņam ir derīga Krievijas Federācijā izdotā transportlīdzekļu vadīšanas apliecība, līdz ar to viņam ir transportlīdzekļu vadīšanas tiesības.

Tā kā *A.Č.* ir Latvijas nepilsonis ar dzīvesvietu Latvijas Republikā, tas ir, viņš pieder Latvijas Republikas pastāvīgo iedzīvotāju kopumam, uz viņu attiecas Latvijas Republikā spēkā esošajās tiesību normās noteiktās personas tiesības un pienākumi. Tam, ka *A.Č.* nav Latvijas Republikas pilsonis, lietā nav nozīmes. Tiesību normas, kas regulē personas tiesības un pienākumus ceļu satiksmē, nenoskaidro minēto tiesību un pienākumu apjomu pēc tā, vai persona ir Latvijas Republikas pilsonis vai Latvijas nepilsonis. Līdz ar to uz *A.Č.* neattiecas atšķirīgas tiesības ceļu satiksmē, kas atsevišķos jautājumos noteiktas transportlīdzekļu vadītājiem, kas ierodas Latvijā no ārvalstīm (ārvalstu pilsoņiem un bezvalstniekiem).

No 1968.gada 8.novembra Vīnes konvencijas „Par ceļu satiksmi” (turpmāk – konvencija) izriet, ka valstis var neatzīt tādu nacionālo vadītāja apliecību derīgumu, kas izdotas citas līgumslēdzējas valsts teritorijā personām, kuru parastā dzīvesvieta šādu vadītāja apliecību izdošanas laikā bijusi viņu teritorijā, vai kuri pārcēlušies uz dzīvi viņu teritorijā kopš šādas vadītāja apliecības izdošanas (konvencijas 41.panta 7.punkta „a” apakšpunkts). No konvencijas 42.panta izriet, ka valstis var liegt vadītājam tiesības izmantot nacionālo vadītāja apliecību savā teritorijā, ja viņš to teritorijā pieļauj to noteikumu pārkāpumu, kā rezultātā viņš tiek sodīts ar vadīšanas tiesību atņemšanu. Šādā gadījumā valsts ir tiesīga liegt tiesības izmantot vadītāja apliecību līdz vadīšanas tiesību (*acīmredzot domāts – „apliecības”*) atņemšanas termiņa beigām vai līdz brīdim, kad persona (vadītāja apliecības īpašnieks) atstāj valsts teritoriju, atkarībā no tā, kas ir ātrāk.

No minētā secināms, ka attiecībā uz citā valstī iegūtām vadīšanas tiesībām valsts, kuras teritorijā izdarīts pārkāpums, par ko piemērots vadīšanas tiesību atņemšanas sods, piemēro tās teritorijā spēkā esošās tiesību normas. Vienīgais izņēmums – personai tiek atdota ārvalstī izdotā vadītāja apliecība, ja persona pamet tās valsts teritoriju, kurā pārkāpums izdarīts.

Ievērojot šīs lietas faktiskos apstākļus, nav saskatāms, ka no minētās konvencijas izrietētu aizliegums valstij savā teritorijā neatzīt citā valstī Latvijas nepilsonim izdotās vadīšanas tiesības, ja pēc tiesību atņemšanas (uz gadu vai ilgāk) soda termiņa beigām tās tiesību normās noteiktā kārtībā nav atgūtas (iegūtas), kā tas noteikts noteikumu Nr.173 40.punktā. Tādējādi minētā tiesību norma pret A.Č. kā Latvijas nepilsoni ir piemērojama.

[3.4] Ņemot vērā minēto, tā kā A.Č. pēc 2007.gada 26.maija nav tiesību normās noteiktā kārtībā atguvis transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, atzīstams, ka viņam nav transportlīdzekļu vadīšanas tiesību (tās noteiktā kārtībā nav iegūtas), lai vadītu transportlīdzekli Latvijas Republikas teritorijā. Lai A.Č., kura valstiskā piederība ir Latvija, rastos tiesības vadīt transportlīdzekli Latvijas Republikas teritorijā, viņam jāatgūst (jāiegūst) vadīšanas tiesības Latvijas Republikā saskaņā ar Latvijā spēkā esošajām tiesību normām.

[3.5] Ņemot vērā, ka lietā nepastāv strīds par to, ka Latvijas teritorijā gan 2008.gada 31.maijā, gan atkārtoti 2008.gada 19.augustā A.Č. vadīja transportlīdzekli, ir konstatējams Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītās daļas 1.punktā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs. Pārkāpuma sastāvu pierāda administratīvā pārkāpuma protokols, kā arī A.Č. paskaidrojumi.

Ir konstatējama A.Č. vaina pārkāpuma izdarīšanā, apzināti ignorējot spēkā esošo tiesisko regulējumu ceļu satiksmē. A.Č. rīcība kvalificējama kā prettiesiska, sabiedrības drošību apdraudoša un administratīvi sodāma rīcība.

[4] Par minēto spriedumu A.Č. iesniedza kasācijas sūdzību, kas pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav pierādījumu tam, ka A.Č. Latvijas teritorijā 2008.gada 31.maijā un 19.augustā vadīja transportlīdzekli bez tiesībām. Lietā nav konstatēts A.Č. inkriminētais pārkāpums.

[4.2] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītās daļas 1.punktā paredzētā pārkāpuma sastāva neesamību pierāda gan 2008.gada 19.augusta administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA437812, kurā norādīts, ka A.Č. šajā datumā vadīja automašīnu ar ātrumu 120 km/h atļautā ātruma 50 km/h vietā, gan arī 2008.gada 25.augusta Valsts policijas amatpersonas lēmums par minēto administratīvā pārkāpuma protokolu, atbilstoši kuram A.Č. ir saukts pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁸panta divdesmit otrajā daļā paredzēto pārkāpumu (atļautā braukšanas ātruma pārsniegšana) un sodīts ar naudas sodu Ls 300 un visu kategoriju transportlīdzekļu vadīšanas tiesību

atņemšanu uz 5 mēnešiem. No minētā lēmuma izriet, ka policija atzīst A.Č. Krievijas Federācijā izdoto transportlīdzekļa vadīšanas apliecību par derīgu Latvijas Republikas teritorijā.

Savukārt 2008.gada 28.augusta administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA476931, kas sastādīts izskatāmajā lietā par automašīnas vadīšanu 2008.gada 19.augustā atkārtoti gada laikā bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, ir nelikumīgs un neatbilst īstenībai, jo iepriekš policijas amatpersona jau bija pieņēmusi lēmumu par A.Č. 2008.gada 19.augusta administratīvo pārkāpumu. Saskaņā ar kodeksu, ja vienlaikus ir izdarīti vairāki administratīvie pārkāpumi, sods tiek piemērots par smagāko no visiem pārkāpumiem.

[4.3] Par to, ka A.Č. Krievijas Federācijā izdotā transportlīdzekļa vadīšanas apliecība bija derīga Latvijas teritorijā un viņam bija vadīšanas tiesības, liecina arī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 4.jūlija lēmums administratīvā pārkāpuma lietā.

Arī Valsts policijas 2008.gada 5.augusta vēstulē A.Č. ir atzītas A.Č. transportlīdzekļu vadīšanas tiesības un iepriekš minētā vadīšanas apliecība.

[4.4] Pēc iepriekš minēto administratīvo pārkāpumu protokolu (Nr.PA437812 un Nr.PA476931) sastādīšanas A.Č. rakstveidā norādīja, ka nepiekrīt protokolā minētajam (par to liecina protokolu kopijas), kā arī minēja, ka viņam nav skaidrs protokola saturs, jo tas sastādīts latviešu valodā, kuru viņš ļoti slikti pārvalda. Līdz ar to minētie protokoli tika sastādīti, pārkāpjot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 260.panta 4.punktu (*acīmredzot domāta ceturtnā daļa*).

Motīvu daļa

[5] Lietā ir strīds par to, vai A.Č. ir pamatoti saukts pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītās daļas 1.punktā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Minētā kodeksa norma paredz atbildību par transportlīdzekļa vadīšanu atkārtoti gada laikā, ja nav transportlīdzekļu vadīšanas tiesību (transportlīdzekļu vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas vai ir atņemtas).

[6] Pēc būtības lietā izšķirams jautājums par to, vai A.Č. pēc tam, kad bija beidzies viņam piemērotais divu gadu transportlīdzekļu vadītāja tiesību atņemšanas sods par administratīvo pārkāpumu ceļu satiksmē Latvijas Republikas teritorijā, bija tiesības vadīt transportlīdzekli Latvijas Republikas teritorijā ar Krievijas Federācijas izsniegto vadītāja apliecību, neatgūstot transportlīdzekļa vadītāja tiesības noteikumu Nr.173 40.punktā noteiktajā kārtībā, proti, nekārtojot attiecīgos eksāmenus.

[7] Vispārīgi jautājumus, kas attiecas uz starptautisko satiksmi, vienotiem ceļu satiksmes noteikumiem un savstarpēju vadītāja apliecību atzīšanu, regulē 1968.gada 8.novembra Konvencija par ceļu satiksmi. Konvencijā noteiktā tiesiskā regulējuma mērķis saistīts ar dalībvalstu vēlmi atvieglot starptautisko ceļu satiksmi un palielināt ceļu drošību ar vienotu ceļu satiksmes noteikumu pieņemšanas palīdzību.

Atbilstoši konvencijas 41.panta 7.punktam Līgumslēdzējas Puses ir tiesīgas neatzīt tādu nacionālo vai starptautisko vadītāja apliecību derīgumu, kas

(a) izdotas citas Līgumslēdzējas Puses teritorijā personām, kuru parastā dzīves vieta šādu vadītāja apliecību izdošanas laikā bijusi viņu teritorijā, vai kuri pārcēlušies uz dzīvi viņu teritorijā kopš šādas vadītāja apliecības izdošanas; vai

(b) izdotas vadītājiem, kuru pastāvīgā dzīves vieta to izdošanas laikā nav bijusi teritorijā, kurā izdota šāda vadītāja apliecība, vai kas pārcēlušies dzīvot citā teritorijā kopš šādas vadītāja apliecības izdošanas.

Ņemot vērā, ka saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra datu bāzi A.Č. ir Latvijas Republikas nepilsonis ar deklarētu dzīvesvietu Rīgā, nav atzīstams, ka viņš, piedaloties ceļu satiksmē Latvijas teritorijā, tādējādi piedalās starptautiskajā ceļu satiksmē. No iepriekš minētā arī secināms, ka Konvencija par ceļu satiksmi neuzliek Latvijai pienākumu atzīt Krievijas Federācijas izdoto vadītāja apliecību personai, kuras parastā dzīves vieta apliecības izdošanas laikā bijusi Latvijā. Pie šāda secinājuma pamatoti nonākusi arī Administratīvā apgabaltiesa.

[8] Ceļu satiksmes likuma 22.panta otrā daļa noteic, ka transportlīdzekļa vadītāja tiesību iegūšanas un atjaunošanas kārtību, kā arī vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas un atjaunošanas kārtību un termiņus nosaka Ministru kabinets. Pamatojoties uz šo likuma normu, ir izdoti noteikumi Nr.173, kuru 5.nodaļā ir ietverts 37.punkts, atbilstoši kuram vadītāja apliecības atjaunošana ir arī vadītāja apliecības atgūšana, ja personai atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības. Savukārt jau minētais noteikumu 40.punkts kā priekšnoteikumu *tiesību atgūšanai* gadījumā, ja tiesības bija atņemtas uz diviem gadiem, paredz attiecīgo eksāmenu nokārtošanu. Lai gan Ceļu satiksmes likuma 22.panta otrajā daļā nav tieši norādīts uz „tiesību atgūšanu” gadījumos, kad tās ir tikušas personai uz laiku atņemtas, šāda tiesību atgūšanas kārtības noteikšana izriet no minētajā likuma normā minētās „transportlīdzekļa vadītāja tiesību atjaunošanas kārtības”, ko uzdots noteikt Ministru kabinetam.

Ar Satversmes tiesas 2011.gada 11.janvāra spriedumu lietā Nr.2010-40-03 noteikumu Nr.173 40.punkta pirmais teikums par eksāmena nokārtošanu, lai atgūtu transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, atzīts par atbilstošu likumdevēja pilnvarojumam Ceļu satiksmes likumā un Latvijas Republikas Satversmes 64.pantam.

Transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana paredzēta, lai sasniegtu leģitīmo mērķi – nodrošināt satiksmes drošību un tādējādi arī sabiedrības drošību.

Transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana nozīmē, ka personas spēja vadīt transportlīdzekļus nav uzskatāma par atbilstošu dalībai ceļu satiksmē nepieciešamajai kvalifikācijai. No likuma izriet: lai iegūtu tiesības vadīt transportlīdzekļus un saņemtu vadītāja apliecību, ir jāapliecina savas teorētiskās un praktiskās zināšanas, nokārtojot eksāmenu (*sk. Satversmes tiesas 2011.gada 11.janvāra sprieduma lietā Nr.2010-40-03 9.punktu*).

Tādējādi atbilstoši nacionālajam regulējumam personai, kas vainojama tāda ceļu satiksmes noteikumu pārkāpuma izdarīšanā, par kuru paredzēta transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana (uz gadu vai ilgāk), jānokārto transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas nepieciešamie eksāmeni, tādējādi apliecinot, ka tā vairs neapdraudēs satiksmes drošību.

Kā jau konstatēts, A.Č. ir Latvijai piederīgā persona, kurai ir saistošs Latvijas nacionālais regulējums, tātad uz viņu attiecas arī noteikumu Nr.173 40.punktā paredzētā tiesību norma. Līdz ar to A.Č., kuram bija atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz diviem gadiem, lai atgūtu tiesības, bija jānokārto B kategorijai atbilstošs teorētiskais un vadīšanas eksāmens vienā no Ceļu satiksmes drošības direkcijas nodaļām. Tā kā A.Č. nebija noteikumos Nr.173 40.punktā noteiktajā kārtībā atguvis transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, apgabaltiesa pamatoti atzina, ka viņam nav transportlīdzekļu vadīšanas tiesību (tās noteiktā kārtībā nav iegūtas), lai vadītu transportlīdzekli Latvijas Republikas teritorijā.

Ņemot vērā minēto un to, ka gan 2008.gada 31.maijā, gan atkārtoti 2008.gada 19.augustā A.Č. vadīja transportlīdzekli Latvijas Republikas teritorijā, apgabaltiesa pamatoti atzina, ka A.Č. ir izdarījis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁴panta septītās daļas 1.punktā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[9] Nav pamatots kasācijas sūdzībā norādītais par to, ka, ņemot vērā, ka *A.Č.* bija izdarījis vairākus administratīvos pārkāpumus, administratīvais sods bija piemērojams tās sankcijas ietvaros, kura ir paredzēta par smagāko pārkāpumu.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 35.panta otrā daļa noteic, ja persona ir izdarījusi vairākus administratīvos pārkāpumus, kas konstatēti vienlaicīgi, un tos izskata viena un tā pati institūcija (amatpersona), administratīvais sods tiek uzlikts tās sankcijas ietvaros, kura ir paredzēta par smagāko pārkāpumu.

Senāts atzīst, ka minētā tiesību norma konkrētajā gadījumā nav piemērojama, jo *A.Č.* administratīvie pārkāpumi nebija konstatēti vienlaicīgi (par 2008.gada 19.augusta pārkāpumiem tika sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli divās dažādās dienās – 2008.gada 19.augustā par atļautā ātruma pārsniegšanu, bet 2008.gada 28.augustā – par transportlīdzekļa vadīšanu atkārtoti gada laikā bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām) un administratīvos pārkāpumus nav izskatījuši viena institūcija (administratīvā pārkāpuma lietu par atļautā ātruma pārsniegšanu izskatīja Valsts policija, bet lietu par atkārtotu braukšanu bez tiesībām izskatīja Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese).

[10] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pēc administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas izskatāmajā lietā *A.Č.* rakstveidā norādīja, ka nepiekrīt protokolā minētajam, kā arī minēja, ka viņam nav skaidrs protokola saturs, jo tas sastādīts latviešu valodā, kuru viņš ļoti slikti pārvalda. Līdz ar to *A.Č.* uzskata, ka protokols tika sastādīts, pārkāpjot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 260.panta ceturto daļu.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 260.panta ceturta daļa noteic, ka personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības vai par kuras pārkāpumu lieta tiek izskatīta, ja tā neprot valodu, kurā notiek lietvedība, tiek nodrošinātas tiesības lietot dzimto valodu, kā arī izmantot tulka pakalpojumus likumā noteiktajā kārtībā. Šās tiesību normas mērķis ir nodrošināt, lai persona, kura nesaprot lietvedības valodu, saprastu visus apsūdzības faktus, to juridisko kvalifikāciju, lai varētu pienācīgi sagatavot un īstenot savu aizstāvību (*sk., piemēram, Senāta 2008.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-69/2008 11.punktu*). Katrā konkrētajā lietā ir jāvērtē tas, vai tulka nepieaicināšana nav ļāvusi personai saprast notiekošo un traucējusi sagatavot aizstāvību.

To, vai persona pietiekoši saprot administratīvā pārkāpuma lietvedības valodu un vai viņai ir saprotami apsūdzības fakti, zina tikai pati persona. Tādēļ tulka nepieciešamība lietā ir atkarīga no personas aktīvas gribas īstenot savas tiesības uz tulku, proti, vai persona vēlas izmantot tai likumā paredzētās tiesības un vai viņa šo savu vēlmi ir darījusi zināmu iestādei vai tiesai (*sk., piemēram, Senāta 2008.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-69/2008 12.punktu*).

Ievērojot minēto, kodeksa 260.panta ceturtajā daļā noteikto tiesību pārkāpums būtu noticis, ja *A.Č.* nebūtu sapratis lietā notiekošās darbības un par kādu pārkāpumu viņš tiek saukts pie administratīvās atbildības, un lietā nebūtu ticis pieaicināts tulks.

No lietas materiāliem izriet, ka administratīvā pārkāpuma protokolu izskatāmajā lietā *A.Č.* ir parakstījis bez iebildumiem un paskaidrojumiem (pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam par to, ka protokolā bija ierakstījis, ka nepiekrīt protokolā minētajam un ka nav skaidrs protokola saturs – šāds paskaidrojums tika ietverts protokolā Nr.PA437812, kas uz izskatāmo lietu neattiecas), tostarp arī parakstījis par to, ka viņam ir izskaidrotas kodeksa 260.pantā paredzētās tiesības (*lietas 3.lapa*). Minētais netieši norāda uz to, ka *A.Č.* ir sapratis lietas faktus un administratīvā pārkāpuma, par kuru sastādīts protokols, būtību. Gan no pirmās instances tiesas, gan arī apelācijas instances tiesas sēžu protokoliem izriet, ka *A.Č.* ir piedalījies attiecīgajās tiesas sēdēs, kurās tika pieaicināts tulks, ir sapratis lietas faktus un par kādu administratīvo pārkāpumu viņam tika sastādīts administratīvā pārkāpuma

protokols izskatāmajā gadījumā, kā arī norādījis savus argumentus, kādēļ viņš uzskata, ka nav izdarījis attiecīgo administratīvo pārkāpumu.

Ievērojot minēto, *A.Č.* kasācijas sūdzības arguments nav pamatots, jo nav konstatējams, ka konkrētajā gadījumā būtu pārkāptas kodeksa 260.panta ceturtajā daļā noteiktās tiesības.

[11] Ievērojot iepriekš minētos argumentus, Senāts atzīst, ka apgabaltiesas spriedums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

nosprieda

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 18.decembra spriedumu, bet *A.Č.* kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Kopsēdes priekšsēdētāja	senatore	<i>(paraksts)</i>	V.Krūmiņa
Senatore		<i>(paraksts)</i>	J.Briede
Senators		<i>(paraksts)</i>	A.Guļāns
Senatore		<i>(paraksts)</i>	V.Kakste
Senatore		<i>(paraksts)</i>	D.Mīta
Senators		<i>(paraksts)</i>	J.Neimanis
Senatore		<i>(paraksts)</i>	I.Skultāne
Senatore		<i>(paraksts)</i>	R.Vīduša